

MASARYKOVA UNIVERZITA

VIKBA32 Informační vzdělávání Organizace předmětu

Mgr. Jan Zikuška

22.2.2013

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

A co teď?

- Tužka + papír (volné psaní)
- Individuální
- 3 minuty
- Očekávání

- Tužka + papír (volné psaní)
- Individuální
- 3 minuty
- Co je informační vzdělávání, vzdělávání v knihovnách

Témata

- **Co je informační vzdělávání / informační gramotnost**
- Nové druhy gramotností - vymezení
- Klíčové kompetence, Funkční kompetence
- Kritika konceptu IG
- Standardy a modely informační gramotnosti.
- Výzkumy v oblasti IG
- Pracovní skupiny, významné instituce
- Strategické dokumenty
- Didaktika informačního vzdělávání
- Minimum lektorských dovedností
- Technologie ve službách informačního vzdělávání
- IV ve školních, veřejných a akademických knihovnách.
- Příklady dobré praxe.
- Zahraniční trendy
- Plánování, tvorba vzdělávacího programu

Zakončení

- ☞ **Práce s literaturou** - sepsání abstraktu a v bodech “co mě nejvíc zaujalo” k 1 zahraničnímu článku
(1 strana A4, do konce března)
- ☞ **Praktický úkol ve dvou** - zpracování vybraného pojmu z tématu předmětu (bude sloužit jako podklad pro ústní zkoušku)
(5 stran A4, do konce dubna)
- ☞ **Praktický úkol individuální** - vypracování karty semináře
(dle metodické šablony, do konce zkouškového)

☞ Ústní zkouška

Praktický úkol ve dvou

- ❏ wiki.knihovna.cz - tvorba společných „wikiskrip“
- ❏ z materiálů bude ústní zkouška

❏ **Témata**

Klíčové kompetence, Historie informační gramotnosti, Mediální gramotnost, Funkční gramotnost, IVIG AKVŠ, IVU SDRUK, SCONUL, BIG6, The Seven Pillars of Information Literacy, Bloomova taxonomie, LMS, Didaktika, Pedagogika, Metody kritického myšlení, Pedagogická komunikace, E-learning,

Praktický úkol individuální

CEINVE karta semináře

- Anotace semináře (informace o lekci)
- Cíle semináře
- Konkretizace oblasti modelu IG, kterou seminář obsahově pokrývá
- Cílová skupina semináře
- Získané výstupy neboli způsobilosti (kompetence) cílové skupiny
- Postoje, znalosti a dovednosti lektora potřebné pro vedení semináře
- Časová dostatek určená pro konkrétní seminář
- Materiální zabezpečení náležitého průběhu semináře
- Studijní materiály
- PRŮBĚH semináře

Informační vzdělávání

- Cesta k informační gramotnosti.
- Není jednorázová akce, ale spektrum aktivit.
- Změna ve společnosti → Změna také ve vzdělávacím systému = Implementace do všech stupňů vzdělávání

Význam pojmu

- Vzdělávání
- Výchova
- Příprava
- **Informační přetížení**

Gramotnost (literacy)

Schopnost čtení a psaní (resp.použití jazyka pro komunikaci, poslech, čtení, psaní).

IG vychází z obecného principu gramotnosti

- *negramotný je člověk, jehož úroveň ve čtení a psaní je nižší než u devítiletého dítěte (Velká Británie),*
- *negramotný je každý člověk, který není schopen přečíst, napsat a **pochopit** krátký a jednoduchý text týkající se jeho každodenního života*
- *negramotný je každý, kdo dosáhl čtrnácti let a nedokončil 5. třídu základní školy (američtí statistikové)*
- *negramotný je každý, kdo nesplnil požadavek osmi let formální školní docházky (USA, Severní Karolína)*

Informační gramotnost

První použití termínu - Paul Zurkowski (1974)

Spousta možností jak definovat

„je přesahem tradičního pojetí gramotnosti a je odezvou na revoluční dobu, ve které žijeme“ (Behrens, 1994)

„Informační gramotnost je schopnost efektivně vyhledávat a hodnotit informace vztahující se k určité potřebě“ (Behrens, 1994)

- Gramotnost pro 21. století
- Vývoj pojmu není ustálený
- Často zaměňováno s počítačovou gramotností
- Příbuzné termíny
(user education, information skills, library orientation, user training)

Definice informační gramotnosti

„Informačně gramotní lidé se naučili, jak se učit. Vědí, jak se učit, protože vědí, jak jsou znalosti pořádány, jak je možné informace vyhledat a využít je tak, aby se z nich mohli učit i ostatní. Jsou to lidé připravení pro celoživotní vzdělávání, protože mohou vždy najít informace potřebné k určitému rozhodnutí či k vyřešení daného úkolu.“

(ALA, 1989)

Definice informační gramotnosti

- the ability to solve information problems (ALA, 2000)
- is knowing when and why one *needs information*, *where to find it*, and *how to evaluate*, use and communicate it in an ethical manner (CLIP)
- a mean to “empower people in all walks of life to seek, evaluate, use and create information effectively to achieve their personal, social, occupational and educational goals” (Alexandria Proclamation, 2005)

Kritika konceptu

- ❏ I úplné odmítnutí celé koncepce a pojmu jako takového.
- ❏ Termín nebyl nikdy přesně definován => neexistuje.
- ❏ Existenci řady standardů IG
- ❏ Neměřitelnost IG

Role knihoven

- Školní, vysokoškolské, veřejné, městské
- Pozice v rámci školy + podíl na chodu školy
- Změny v souvislosti s IV

- Dlouhá tradice - je na čem stavět (bibliographic instruction, library instruction, infromatická příprava)
- Nelze jen změnit obsah kurzů
- Odpoutat se od původního pojetí
- Prvky IV napříč osnovami a studijními
- Samostatné programy

Změna v postavení knihovny

- Více než jen dostupný fond, mění se celková role knihovny
- Výchozí bod k informacím
- Jiný vztah k uživatelům - od pasivního nabízení informací k aktivnímu předávání
- Referenční a rešeršní služby - rozšiřuje se pole působnosti, nové služby
- I profesní růst knihovníků - třeba nových kompetencí (lektorské, pedagogické, didaktické, softskills atd)
- **Je toto místo pro konkurenci Google ?**

Těším se na příště

Hezký víkend

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdelávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace předmětu byla podpořena z projektu: Centrum informačního vzdělávání: rozvoj informační gramotnosti na MU. Registrační číslo projektu CZ.1.07/2.2.00/28.0241.